

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Far banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Despre corurile vocale.

Mai pretutinde nea, silința fie-cărui om de bine este îndreptată într'acole, ca să ridice poporul amorțit din întunerecul trecutului la o stare mai bună și mai fericită.

Interesul acesta intensiv, ce-l manifestă clasa mai inteligentă, își are motivul în greutățile insuportabile, cu cari aproape zilnic are de a lupta poporul român dela sate. Acestei împrejurări, bărbații cu inimă nobilă și cu dor de progres, prin jertfe proprii, fac toți pașii intru ameliorarea acestor neajunsuri, ce adese-ori degeneratează în totală ruinare a poporului cu puțină carte.

În est merit, s'a creat și Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român, a cărei mențiune este, ca să deie poporului de jos o direcțiune mai viuă pe calea progresului cultural. Asociațiunea a făcut mult în această direcțiune, mai vârtos acolo, unde conștiința națională era mai ușor de deșteptat; și nu va întârzia mult timp, până-ce cu toții ne vom bucura de roadele culturale ce le creaza aceasta fericită Asociațiune.

Deși Asociațiunea în legătură și pe piedestalul fondat de școala și biserica noastră națională a făcut mult, — relativ în scurtul restimp al re-deșteptării noastre naționale, — neajunsurile și lipsele enorme în cari este înlăntuit în parte mare poporul român, reclamă înființarea și a altor instituțiuni cu mențiune culturală, — lucru firesc, sub administrarea și auspiciile trinității noastre naționale; a școalei, bisericei și Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român. Astfel făcând, cu siguranță am scoate poporul român din locul curentelor bolnăvicioase, de amenințările nejuste, și dela alte păcate contrare intereselor noastre; l-am ridica la opoziție independentă în judecată și resolut în voință pentru binele său, a bisericei și națiunii sale; — l-am ridică la o cultură mai superioară, prin ce am paralisa relele, cari altmintrelea ar fi spre dauna școalei

și bisericei, și ar contrasta ori-ce diligență din partea Asociațiunii.

Școala, după putință, face din ce în ce mai îmbucurătoare progrese în cercul ei de activitate, prin învățatorii destul de bine cvalificați; deasemenea biserica prin preoții ei, cari dovedesc hărnicie mai multă în chemarea lor preoțească; Asociațiunea, n'a rămas îndărăt în zelul și diligența ei tot mai mult propagând idealismul național, luminarea și îmbunătățirea soții poporului în toate straturile societății române.

Am zis școala, biserica și Asociațiunea — trinitatea fericirii individualității noastre naționale, — au făcut îmbucurător progres, în răstimpul scurt al liberalismului și în consecință al re-deșteptării noastre din letargia trecutului; — dar în considerațiunea progreselor uimitoare ale altor popoare, stăm încă îndărătul lor.

Mulți sunt de credința afirmativă, că poporul român în urma uneltirilor esterne în parte mare este nedisciplinat, neloyal, lipsit de respectul ce datorază factorilor lui, — și în est mod, progresul se face foarte anevoios; alții earăși, susțin, că intermediarii culturii, preoții și învățatorii, — în urma multelor inovațiuni ce se fac, se simt degradați în autoritatea lor, prin ce nu pot influenta după cuviință; o altă categorie earăși susține, că regresul se resimte în împrejurarea, că poporul a decăzut în parte mare materialiceste și deci și morali-cește.

Sunt regretabile aceste cause de regres, dar adevărate.

Avându-se de scop, ca prin asociațiuni, să se saneze neajunsurile, și închege elementele constitutive într'un loc spre a-le deșteptă și iniția în cele bune și nobile, afiu de bine, a vorbi despre corurile vocale bisericești, ca cele mai ușoare și totodată mai atrăgătoare mijloace culturale pentru poporul sătean,

Influența corurilor vocale bisericești asupra culturai inimei și minții, este incontestabilă.

Sentimentele și toate calitățile fizice-intelectuale se pot deștepta și perfecționa prin asocierea în coruri vocale.

Ca conducător de cor de 9 ani, unde am avut prilejul de a mă convinge de influența corului, cu toată hotărîrea mărturisesc, că în cele mai multe comune, unele funghează coruri vocale, am esperiat, că biserica în Dumineci și sîrbători este mai cercetată ca alt-unde; coriștii mai superiori în inteligență și mai bogați în cunoștințe, sprijinesc mai cu interes jurnalistica și literatura populară; credincioșii bisericii în asemenea locuri trăsesc în corcodie sub impresiile bunei-înțelegeri și a iubirii frățești, față de conducătorii lor firești, de preot și învățător sunt cu respect și simțesc autoritatea lor; de asemenea se observă gustul de ordine, disciplină și punctualitate, — bazele cardinale, ce constituiesc fundamentul fericirii.

În considerațiunea, că prin corurile vocale am ținea popular compact, — l-am povățui așa, după cum reclamă cerințele bisericii și neamului și 'i-am cultiva toate acele calități, cari îi întregesc cultura inimii la săvîrșirea de fapte nobile, află de lipsă, a recomanda celor chemați următoarele condițiuni, prin cari s'ar înființa, generaliza și înflori coruri vocale:

1. în institutele pedagogice-teologice, studiul muzicii să se privească ca un studiu principal între celelalte obiecte de învățămînt;

2. la studierea muzicii vocale și instrumentale să fie obligat fie-care pedagog și teolog fără excepțiune, în măsură egală cu celelalte obiecte de învățămînt — ear cunoștințele câștigate teoretice, să se aplice și în formă practică, încă acolo în institut;

3. în viitor, ar fi foarte recomandabil, ca la scrierea concurselor preoțești-învățătorești, să se precizeze condițiunea cunoștinței muzicale și deobligămîntul de a înființa și conduce cor vocal;

4. să se facă anual rapoarte despre progresul și influența cântului bisericesc-național prin cor;

5. să se scruteze prin bărbați chemați, mersul activității corului; ameliorarea și delăturarea greutăților impuse de împrejurări; numărul sufletelor cari cercetează biserica de când este înființat cor; progresul făcut: în religiozitate, moralitate, economie, în sprijinirea literaturii poporului și a altor lucruri de asemenea natură;

6. corurile și conducătorii lor mai diligenți, — ca recompensă și cu scop de animare, să fie împărșiți din când în când de premii: fie în laudatorii, ori alte obiecte de valoare pentru cor;

7. Asociațiunea și Ven. Consistoare, să înlesnească în tot anul și la toate adunările culturale întrunirea mai multor coruri, spre a se manifesta progresul, și a stîrnîi est-mod un curent mai intensiv spre emulare;

8. să se creeze în viitor fonduri, din interesele cărora să se ajutore corurile mai sîrace și active;

să se premieze membrii corului, cari vor presta merite, la progresarea corului;

9. să se înființeze conferențe și reuniuni din conducătorii corurilor, ear participarea să fie obligatorie pentru fie-care preot și învățător, — ca conducători naturali ai corului;

10. Ven. Consistoare și Asociațiunea, să trimită din când în când tineri preoți și învățători cari dovedesc mai multă aptitudine de artă musicală, la conservatoarele cele mai renumite, cari vor — după absolvarea conservatoarelor, să perfecționeze muzica noastră bisericască ortodoxă și națională.

Crezînd că acest început, prin înființarea de coruri vocale ar fi foarte salutar îndeosebi pentru poporul român dela sate, care, atît de tare iubește muzica, n'am alte cuvinte, decît să recomand alte națiuni îndeletnicite în practicarea corurilor, ori să recomand comune, cari avînd coruri cu conducători zeloși și gata la sacrificii, au prestat progrese uimitoare.

Am crezut de bine, ca să vorbesc ceva în această materie, cu atît mai vîrtos, cu cît în timpul din urmă, cetisem mai mulți articoli ce se refereau la înființarea de coruri vocale — și în consecință de bine-facerile ce le pot efectua asemenea coruri vocale.

Facă-se începutul, și vom vede cît mai curînd rezultatul corurilor!

Bazoș, la 10 Decembrie 1901.

A. Bădescu,
învățător,

Predică

pentru Dumineca a XXX-a după Rusalii.

„Învățătorule bun! Ce voi face să moștenesc viața de veci? (Luca XVIII. 18.)

Iubiților Creștini!

Cuvintele din fruntea cuvîntării de azi mi-aduc aminte de scrisorile Sfîntului Augustin: „Numai un bun nemărginit este, și acela este Dumnezeu“. Către acel mare bun, spune Sfîntul evangelist Luca — s'a apropiat un boier, de bună seamă vre-un mai mare al Sinagogei, sau vr'un dirigător de al vre-unui tribunal (judecătorie) cu o întrebare pe cît de însemnata, pe atît însă de vicleană. Nu e mirare că se puneau Mîntuitorului astfel de întrebări, pentru-că conducătorii poporului nu erau mulțumiți cu Iisus; și așteptară în Messia pe un împărat care să dea războiu cu poporul Roman și să 'i scape de sub asupririle și robia aceluia. Dar' vai ce amăgire, că nu veni Iisus să facă turburări și războaie, ci liniște și pace între popoare, ca astfel viețuind, scutiți de îndujmăni să poată căuta și de liniștea și pacea sufletului care se odihnește în sălașul de veci. După această vieță însêtoșă mult poporul jidovesc mai virtos că știa scripturile prorocilor, însă nu voia

a lua aminte legea Domnului, care arăta calea și mijloacele de ajungerea acelei vieți, nu, ci pe căi viclene căutau prinderea în cuvânt alui Iisus. „Învățătorule bune!” (ib.) Câtă fățarnicie! De dos îl socotea de un stricător al legii, ear' de față: „Învățător” și pe de-asupra „bun”.

La Greci toți se numeau cu numele de „bun”; Iisus se folosește de această numire de rând pentru a-l aduce pe bogat la adevărată idee: „Ce-mi zici bun? Nimenea nu este bun, fără numai unul Dumnezeu.” (ib. 19). Din înțelesul de toată ziua Iisus trage înțelesul de frunte, voind așa a desbrăca pe cel bogat de fățarnie și viclenie și a-l întări și pregăti pentru dobândirea vieții de veci.

Să nu lăsăm, nici noi, creștinilor, să treacă ziua de azi fără de roade d-zeești; veniți dar' iubitorilor de avuții cerești ca împreună să chibzuim asupra mijloacelor ce duc la fericirea cerească.

„Învățătorule bune!” (ib.) Tu care ai răspuns lui Iuda cu „prietene” (Mateiu, XXVI 50) și bogatului de azi i-ai deschis calea spre mântuire, Tu tot același fiind, Te rugăm cu umilință, luminează a noastră minte ca aflând calea cea adevărată numai după Tine să însușească sufletele și inimile noastre.

„Aveți — grijă și ascultare — fraților!” Vă strig. cu S. Ieronim.

* * *

Una dintre cele mai mari avuții după care ar trebui să alerge și bogatul și săracul, este sirgura vieța de veci. Pe vremea lui Iisus s'a auzit des vorbindu-se despre dobândirea acelei împărății fără de stricare. Odată întreabă pe Mântuitorul un cărturar, altă-dată un legiuitor, când unul, când altul cu sete d'a auzi pe care cale mergând să ajungă la acea țeară plină de toate bunătățile și frumusețile cerești? D'atătea ori Iisus preascumpul nostru Învățător i-a luminat pe aceia mânăndu-i la legea cea sfântă dată lor ca o zestre d-zeiască: „In lege cum cetești.” Ia aminte legea mea sfântă pe care o am strigat în muntele Sinai și predat voauă prin gura plăcutului meu Moisi. Toți cugetau la alte mijloace că ar duce la câștigarea acelei împărății. Boierii poporului jidovesc unii în virtutea că sunt mai marii poporului, că sunt de viță aleasă și ar avea cale deschisă la ceriu, alții, rēzimându-se pe dirigătoriiile ce le aveau în, și afară de biserică, și unii nădăjduind și în bogățiile vremelnice cugetau că comoară cu comoară se câștigă. Aceste toate în ochii lui Iisus au fost nimicuri, nu mijloace ducătoare la acea împărăție ci dinpotrivă cari abat inima omului de pe calea cea bună, făcându-l ca să rētăcească ca și într'o pustie. Să vedem mai aieve. Spune de D-zeu grăitorul Luca, că tot pentru vieța de veci s'a îndreptat către Mântuitorul un bogat al jidovilor să-'L întrebe cum va putea ajunge în vieța de veci: „Ce voi face să moștenesc vieța de veci?” (ib.) Iisus adevăratul Învățător ce bine știe răspunde! Pe cel-ce d'acasă plecase cu învățătura legii, îl mână earăși la

lege. Ți-am dat odată lege sfântă, ți-am deschis calea către mine, ce mă ispitiiți atât de mult? „Poruncile le știi?” Cunoști legea mea? Ce mă mai întrebi de calea și mijloacele ce duc la împărăția mea când singurul mijloc mântuitor dela început vi-'l-am dat! Acestea cu tot dreptul i-le putea zice Iisus, însă n'o face. El nu respinge pe nime, nu, „pe cel-ce vine la mine nu-'l voi scoate afară” (Ioan VI. 37.) ci îl mână la izvorul seu, la legea sa și ca un lucru de preț pentru a doua-oară însuși i-o vestește ca să nu creadă că Moisi dela sine a grăit: „Să nu curvești, să nu omori, să nu furi, să nu mărturisești strēmb; cinstește pe tatăl tēu și pe muma-ta.” (ib. 20.) Ear' ei sub chip viclean răspunde: „Acestea toate le-am păzit din tinerețele mele”, (ib. 21) deci vrea pe sine a se arăta ca îndreptățit la acea împărăție. Iisus însă nu-'l poate declara de vrednic. Mai ai ceva de implinit, care e lucru de căpetenie „*încă una-'ți lipsește!*” (ib. 22.) Ah! Tu înțelepciune mare și sfântă! Auziți creștinilor! „*Încă una-'ți lipsește!*” (ib.) Pe cine dintre noi nu ne-ar fi străbătut aceste cuvinte, care n'am așteptat cu dor de implinire acea *una*, mai vērtoș când e vorba de vieța de veci pe care atât de des cărturarii o cereau din gura sfântă? Așa e fraților, că unul fiecare din această adunare și înainte de a auzi acea *una* ori-cât de grea să fie, am implini-o numai să o știm, mai vērtoș că e vorba de vieța de veci. Să ne coste chiar vieța am da-o! Iisus își dădu vieța pentru vieța lumii; câți împărați spune istoria că și-au perdut vieța în bătălii, cât sânge s'a vērșat și se varsă și tot numai pentru împărății vremelnice, nu pentru împărăția de veci. Dar ce să vezi și auzi creștinilor! Cel care anume venise la Cristos să-'L întrebe de acest lucru mare, cel care-'l numește Învățător și încă de frunte, căutată „*bun*”, acela când Iisus îi propune a se lăpōda de averea sa pentru folosul bogăției celei mari, când îi propune a se lăpōda cu alte cuvinte de lume, pentru schimbul unei altei lumi curate, atunci boierul cel cu ranguri și avuții mari increțește fruntea sa, sucește capu', nu mai caută în fața și ochii lui Iisus, întru inima sa numai ține pe Iisus de Învățător și o Doamne pentru-cât nu-'l-ar mai numi „*bun*”, nu pentru-că lucruri nouē sunt acestea a împărți averea sa lumii și a urma Lui. Lucruri nouē, însă pentru acestea a venit Iisus în lume să le facă cunoscute oamenilor. A dat legea sa prin rostul prorocilor și a vērșat că puțin a folosit, a venit acum însuși să o întipărească în inimile oamenilor, însă vai ce rea primire și ascultare. Vai! sunt nevoit să strig earăși cât întunerec acopere mintea și sufletul tēu! Cine e fraților iubiți ca vara în ferbințeala cea mare, în zăduful căldurii, când însētoșăm atât de adese ca aflând izvor de apă să nu ne plecăm și să luăm apă? Eată aci e boierul însētoșat însă fără voie de adăpare din izvorul legii Domnului.

Priviți-'l creștinilor cum stă cu capul plecat și

întristat și nu vrea să ia aminte legea Domnului. Știe legea deplin, cunoaște voia lui D-zeu dar' nu-'i aplescat a o împlini. Doară se va deștepta, doară îl vor mișca cuvintele lui Moisi, să încercăm. Bogatul, ridică-ți capul, înaltă-ți sufletul că eată îți strig eu Moisi al vostru cu prorocul cel mai de cinste: „De veți desprețui legea mea și judecățile mele le veți urgisi: Vă voi risipi, și va fi pământul vostru pustiu, și cetățile voastre dărimate“. (Lev. XXVI. 15 sequ.) Așa se întâmplă celor ce nu păzesc poruncile și legea Domnului.

Să trecem puțin dela istoria sfântă la istoria lumii și să vedem cum se pedepsea pe vremea străbunilor nostri Romani călcarea legilor statului și anume dreptul cetățeanului roman. Se știe, că diregătorul *Verre* care în turburarea sa a călcat legea earăși de diregători adusă, că adesea a poruncit să desbrace pe un cetățean roman și să-'l bată, destul a fost această călcare a dreptului ca cetatea întreagă să se alarmeze și strige de mânie asupra diregătorului ce n'a păzit legile țării. Fu adus înaintea locuitorilor cari ca o detunătură strigau: blăstăm și moarte asupra celui ce a cutezat a vătămă cinstea poporului Roman.

E de ajuns fiilor, ca să putem prețui legea Domnului. Bogatul nici acum nu e aplescat a urma sfatului dzeesc nu, „s'a întristat!“ (ib. 23.) pentru bogăția ce avea. Și nu e aplescat a împărți nici o parte macar? Nu! Vai tu bogăție afurisită nu ți-i milă de închinătorul tău, lasă-l încă în cealaltă lume, să trăească tignit fără griji și topiri după tine, căci eată aci stă și grăește comoara vieții tale. Dar de unde, — că idolul afurisit — banul — nu lasă din cinstea sa, vrea să vadă și trupul muncit și sufletul perdut. S'a gătat!

Iisus se întoarce către ai săi, către cei ce au îmbrăcat haina săraciei de bună voe și le zice: „Cât de anevoie vor intra întru împărăția lui Dzeu cei ce au bani,“ (ib. 24.) aducând pentru aceasta și pildele minunate: „Că mai lesne este cămilei a trece prin urechia acului, decât bogatul a intra întru împărăția lui Dzeu.“ (ib. 25.) Acestea au uimit și pe învățăceii Săi și începură a-l întreba: „Dară cine se poate mântui?“ (ib. 26.) La ceea-ce vine Mântuitorul cu răspunsul cel minunat: „Cele ce nu sunt cu putință la oameni, sunt cu putință la Dzeu.“ (ib. 27.) Unde Domnul vede voie ear firea e slabă acolo vine într'ajutor darul întăritor.

După aceste, vine rindul la noi fraților, a ne întreba înși-ne cum stăm cu împlinirea datorințelor noastre de creștini, păzim noi poruncile lui Dzeu, ascultăm noi de sfetniciei cinstiți ai Săi — de preoți — cari necurmat vă strigă în Dumineci și sărbători legea sfântă depusă în cartea sf. evanghelii? Urmăm noi învățăturilor bune ce se vestesc din acest loc ales și sfânt? Și voi veniți creștinilor cu dorul d'a vă mântui sufletul vostru și pe voi v'aud strigând: „Doamne!“ „Bunule!“ Dar rogu-vă, priviți voi cu adevărat în Dzeu pe *Domnul și Stăpânul* nostru dela

care nădăduim a dobândi vieța de veci, sau că numai cu gura îl mărturisim, ear inima și sufletul vostru retăcește prin lume? Inzădar veți zice că da, pentru că înțeleg toată prefacerea oamenilor; astăzi toți suntem stricați, un fel de fariseim și viclenie ne-a cuprins pe toți. Venim la sf. biserică numai pentru ochii lumii, nu pentru grija mântuirii sufletului; viclenim unal asupra altuia, una grăim și alta facem „toți stricați sunt!“ (Ieremia VI. 28.) Astăzi împlinirea legilor lumii se ține mai pe sus de toate, ear cele ale Domnului adevărat se calcă sub picioarele noastre. Astăzi tot ce lucrăm, tot împotriva lui Dzeu lucrăm! — Și nu este ertat fraților să viețuim așa, să fim atât de nepăsători de legile dzeesti, pe cari e așazăată această biserică creștină! Este-ne ertat fiilor acestei biserici așa să trăim?! Odiuioară Apostolul Pavel, când fu bătut de sutasul roman îi puse întrebarea: „Au este slobod voaue, a bate pe om roman?“ (Fapte XXII. 25.) Au vă este slobod voaue a viețui astfel fără nici o frică de Dzeu și de poruncile Sale?

Bogaților! cari v'ați înavuțit din moșia cerească vă plăcați a lăsa averea cea plină de rugină pentru comoara cerească. Bogaților! Bogaților! Nu vă zic cu Iisus Cristos că cu anevoie veți moșteni împărăția cerească, nu, ci din protivă foarte lesne dacă nu vă veți lega inima voastră de bogăție. Așa se cade să trăim și să ne folosim de lume și averi ca nu pentru cele trecătoare să perdem vieța de veci. O haină dată celui gol, e destulă garanță pentru ceri, frângerea pâinii cu cel sărac, un împrumut dat deaproapdlui în vreme de nevoe fără a aștepta camete, e arvuna cea dreaptă pentru vieța de veci. Atât bogatul cât și săracul astfel să viețuiască ca nici odată să nu peardă dinaintea ochilor ținta pentru care e zidit, adesea: Prea mărirea lui D-zeu și mântuirea sufletului său. Peniru aceasta vă zic fraților tuturor cu bărbatul înțelept al Grecilor: „Priviți la sfârșit!“

* * *

„Învățătorule bune!“ Eartă Stăpâne ca astăzi să Te numesc așa, nu însă cu viclenia bogatului din evanghelie, ci cu încrederea cea mare ce inima și sufletul meu o simțește față de Tine „învierea și vieța neamului creștinesc. Ioane cel cu rostul de aur vino ajută-mi în ceasul acesta că precum cuvintele tale ceriurile au strebătut, astfel glasul meu nevrednic să deștepte mîntea fiilor mei sufletești numai pe Tine a Te mări. Strălucește în inimile noastre iubitoarele de oameni Stăpâne, lumina cea nesticăcioasă a cunoștinții d-zeeirii Tale, și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evangheliceștilor Tale binevestiri. Pune întru noi frica fericitelor Tale porunci.“ (Ioan gură de aur). Așa „Învățătorule bune!“ Amin!

Arad, 8/21 Decemvre 1901.

Ioan Nicorescu,
preot, gr. or. rom.

Afaceri preoțești.

Înainte de introducerea legilor civile, așa numite „politice-bisericești,” în afaceri de cununie preoțimea noastră proceda astfel, că — după-ce nupturienții au făcut logodirea naintea preotului, ori numai între ei înșiși — dacă mirii erau din aceeași comună, preotul miresei efeptua vestirile canonice. La timpul său apoi — dacă impediment canonic ori civil nu a subversat și dacă mirele a dovedit că deobligamentului său militar a satisfăcut — a sevêrșit și taina cununiei.

În cazul când mirele era din alta comună, preotul cununător numai atunci cununa, dacă mirele a mai produs încă și estrasul său de botez, a dovedit că vestirile canonice s'au efeptuit și din partea preotului său și a dovedit, că rugăciunile le știe.

Dela introducerea legilor politice-bisericești, preotul chiar și vestirile canonice numai după producerea unui act oficios — numit „tanusitvány a házassági hirdetés elrendeléséről” — le poate efeptui, ear taina cununiei nu o poate sevêrși, decât după-ce mirii au produs ear un „tanusitvány” despre efeptuirea căsătoriei civile. Adecă preotul numai cu cele canonice are afacere.

Că în privința celor canonice în cât ne conformăm ordinațiunilor superioare și regulelor observate cu strictetă până la introducerea legilor civile politice-bisericești, — voi descrie numai un cas:

Mirele N. N. din comuna A. s'a logodit cu o fată din comuna B. și după-ce naintea matriculantului civil a regulat cauza, a primit „tanusitvány”-ul, pe care l'a predat preotului cununător, adecă celuia al miresei, din comuna B., ca să-i vestească și în sfânta biserică. Preotul cununător a efeptuit vestirile canonice, dar nu a recercat pe preotul mirelui din comuna A. ca și acesta să vestească în biserică sa. Mirele după-ce a mers acasă, verbal a rugat pe preotul său, să-l vestească în biserică, ceea-ce preotul a și făcut, deși numai pe vorba mirelui. Într'o Duminecă apoi a adus mirele pe mireasa sa cu mare alaiu.

Ce s'a întemplat adecă? — nimic altă, decât că preotul miresei din comuna B. pe basa „tanusitvány”-ului despre căsătoria civilă a sevêrșit taina cununiei.

Acum e întrebarea că de unde a avut preotul cununător cunoștință oficioasă:

- a) că mirele canonice a fost liber a se cununa;
- b) că mirele a pășit la prima, a doaua ori a treia cununie;
- c) că vestirile canonice s'au efeptuit și în biserică mirelui;
- d) că impediment canonic nu a subversat, *când despre toate acestea mirele nici un act dela preotul său nu a produs?*

Oare mirele nu aducea despre acestea atestat dela preotul său, dacă preotul cununător 'l făcea

atent, că cunuua o face pendentă dela acel atestat ori act oficios? Eu cred, că da!

Dar apoi dacă mirele eventual era un despărțit de soția primă numai după legile civile? Preotul cununător nu cunoaște pe mirele mai deaproape, că e din altă comună, și l'a cununat numai pe basa tanusitvány-ului; ei bine, dar tanusitvány primește și în cazul, când numai după forurile civile ar fi despărțit de soția primă! Ce poate să i-se întemple preotului cununător între astfel de impregiurări? — În cazul cel mai bun suspendare dela oficiu. În cazul aci descris această impregiurare nu a subversat, poate însă să subverseze, dacă preotul cununător desconsideră cele canonice.

Dacă preotul a cununat mirii, au nu-'i era datorința de a avisa oficios pe preotul mirelui, că în cutare și cutare zi pe mirele N. N. din comuna A. l'a cununat cu mireasa N. N. din comuna B. născută acolo la ziua, luna și anul cutare; acestea ca preotul mirelui să poată întregi conscripția sa parochială? Preotul cununător nu se poate scusa nici cu știrbirea stolelor, căci având mireasa lipsă de estras de cununie, ori de botez, acestea trebuie să le scoată în original. Preotul mirelui datele mai deaproape nu le are, prin urmare datele din conscripția parochială nu le poate folosi numai la estradarea estrasului familiar.

Intrelăsând și acestea, preotul din comuna A. oare nu-i poate considera pe miri ca pe unii, cari viețuiesc în nelegiure? Copiii născuți din această căsătorie poate să-i înmatriculeze ca legiuși, — pe ce basă?

Eată cazul — durere — întemplat.

Că bine e așa, ori ba, o poate judeca ori cine. Eu sunt de părerea, că în astfel de cestiuni să fim de tot scrupuloși, pentrucă azi-mâne și acestea se vor lua în seamă dela noi.

* * *

Prin părțile noastre așa e „usul” (?), că mutându-se cutare credincios — deși numai interimal — pe teritorul altei parochii, după trecerea alor 6 săptămâni se consideră de parohian al parohiei pe care se află, respective unde s'a mutat și având lipsă de vr'o funcțiune religioasă, aceasta o sevîrșește preotul acestei parochii.

Un credincios din comuna A. s'a logodit cu o fată din comuna B. Vestirile s'au efeptuit în regulă în bisericile din ambele comune. Cununia nu s'a sevêrșit însă, din motivul, că vestirile civile s'au terminat în postul Nașterii Domnului, și actul căsătoriei civile atunci l'au și încheiat. Din care motiv — nu știu, dar mirii nu au umblat să-și câștige dispensație canonică de a se cununa și în post; și fiindcă muiere la casă nu a fost, mirele a adus mireasa a casă, fără a se fi cununat cu ea în biserică.

După trecerea postului — în chișlegi — a mers apoi mirele la preotul său din comuna A., cu

rugarea să-l cunune pe basa vestirilor efeptuite încă de toamna în ambele biserici și pe basa tanusitvány-ului despre căsătoria civilă întâmplată în comuna B. adecă în cea a miresei. Preotul mirelui — din comuna A. — a cununat perechea.

Acum vine preotul din comuna B. și pe basa că mireasa e parochiana sa, și astfel dreptul de a cununa a fost al său, și numai cu invoirea sa ar fi fost permis a-se cununa prin preotul din comuna A., — cere tacsă cununiei dela preotul din comuna A.

Acesta basat pe faptul, că mireasa deja de peste 2 luni a fost în parochia sa când a venit să se cunune și-a vindicat și-și dreptul de a cununa, deci a denegat restituirea tacsei de cununie.

Care are drept, preotul din comuna A. ori cel din comuna B, din parte-mi nu vreau se judec. Că cu toate acestea pentru-ce am adus nainte și acest cas, o voi spune la sfârșit.

* * *

La fiecare cas de naștere ori răposare, sau de cununie, pe lângă inducerea botezatului, răposatului ori cununaților în matriculele referitoare, preotul ar mai avea datorință, ca din cas în cas aceste întâmplări să le inducă și în conscripția parochială. Zic, că ar avea datorință, pentru aceea, pentru că conscripția parochială purtată în toată regula, nu prea este la fiecare preot. Onoare escepțiunilor.

Ce scop are purtarea conscripției parochiale? Așa cred, ca preotul în ori care moment să fie în stare a constata din câte suflete constă turma sa, și în cas de lipsă să fie în stare a estrada la moment, estras familiar. După regulă, conscripție parochială trebuie să poarte fiecare preot despre parochia, respective turma sa. Va să zică, în comuna unde sunt doi preoți, sunt două conscripții parochiale, unde mai mulți, mai multe conscripții parochiale.

Că la loc e, ca fiecare preot se parat pentru parochia sa să aibă conscripție parochială, — din parte-mi sunt de părerea, că nu! Eată pentru ce:

Peste tot mai în fiecare comuna nu toți parochianii au locuință stabilă sau permanentă, ci un numer mare a credincioșilor e din aceia, cari — neavând casă — azi locuște în parochia preotului A, mâne în parochia preotului B. Deci nu se poate nici închipui o purtare esactă a conscripției parochiale, când unii credincioși într'un an locuiesc într'o parochie, într'alt an în altă parochie, pentru că în două conscripții parochiale d'odată nu pot figura. A purta conscripție parochială separat și pentru acestea, ar fi numai sporire de lucru.

După părerea mea conscripție parochială în fiecare comună — fie acolo ori câți preoți sau ori câte parochii — ar trebui să fie numai una, întocmai precum matriculele numai într'un esemplar se poartă.

* * *

Se ivesc ici-colea și în biserica noastră casuri, de mirii se îndestulesc numai cu căsătoria civilă, ear taina cununiei nu mult își sparg capul. Dacă tacsă

cununiei ar fi motivul că nu s'au cununat și în biserică, încâtva ași pricepe-o. Știu însă cas, unde preotul a chemat pe junele — care deja încheiase căsătoria civilă — să vină la biserică pentru a-l cununa, ear tacsă cununiei, cât a voi el, va plăti-o ulterior când va avea bani, il așteaptă până când dorește. Nici până astăzi nu s'a cununat. Tacsă cununiei e aci motivul de nu s'a cununat? Nu! Diavolul, care l-a îndemnat a nu se cununa în biserică, are formă de om.

Să punem casul, că perechea nu s'a cununat din motivul tacsei, fie aceea cât de mică, să zicem 4 cor. Preotul nu cedează, ține morțiș a i-se solvi măcar aceasta sumuliță, căci 'nainte de introducerea legilor civile tacsă cununiei a fost mai mare și totuși toți s'au cununat. Mirele încă ține morțiș, că nu solvește nimica. Acum dacă se va face arătare contra preotului, că junii din motivul tacsei nu s'au cununat, — preotul sigur poate aștepta cercetare disciplinară.

Intre astfel de impregiurări, nu ne stă 'nainte alta, decât să ne nisum a răscumpăra tacsele de cununie chiar cu paguba noastră, sau — dacă aceasta nu ne succede — a abzice de tacse.

* * *

După o ordinațiune a Veneratului Consistor diecesan, ce ni-s'a trimis nainte cu 2 ani cu ocaziunea constituirii corporațiunilor bisericesti, — membru în acele corporațiuni nu poate fi acel credincios, care nu contribuie cu nimic la susținerea bisericii și a școalei, ori e în restanță cu contribuirea.

Dar credinciosul, care se lapadă de cununie, poate fi membru în corporațiunile bisericesti? căci speșele culturale de silă și de frica esecuției le solvește. În cas de lipsă, preotul poate să meargă bucuros a-l împărtăși cu sfințele taine pe un atare, care până ce a fost sănătos s'a lăpădat de ele?

Astfel și asemenea casuri se ivesc tot mai des, într'o comună într'un chip, într'alta într'alt chip, și noi stăm locului, nu ne știm orienta ce să facem, pentru-că îndreptarii în astfel de casuri nu avem. A aplica pedeapsă morală nu cutezăm, ea să nu fim trași la răspundere. Oare nu ar fi bine să se aplice și canoanele unde e lipsă?

* * *

Am adus acestea 'nainte pentru aceea, ca organul nostru oficios de publicitate „Biserica și Școala“ să fie locul, unde cestiunile ce ne privesc pe noi preoții aici să le sulevăm, cu scopul ca dacă sunt de interes general, luând cunoștință despre ele și autoritatea bisericască superioară, să le îndrepte prin o introducere uniformă în lucrările noastre; ear dacă sunt de interes mai special, ori casuri isolate, — să ne putem lămurii pe această cale în cestiunile despre cari sunt în nedumerire.

Cred că prin aceasta noi înșine noauă ne vom face servicii.

Demetriu Muscan,
preot.

DIVERSE.

* **Centenarul nașterii lui Heliade Rădulescu.** Dela d-na Smara Gheorghiu din București „Familia” primește următoarea scrisoare: „Domnule director în vederea că la 20 Ianuarie 1902 se împlinesc 100 de ani dela nașterea părintelui literaturii române Ioan Heliade Rădulescu, care a condus multe generații spre lumină și deșteptare națională însușind dela catedră, de pe tribună, de pe scena teatrului, din presă, sentimente nobile de iubire de neam, de limbă și literatură românească, subsemnata văzând din gazete pregătirile frumoase ce se fac în Franșia pentru serbarea centenarului lui Victor Hugo născut în acelaș an cu scriitorul nostru îndrăsnesc a vă propune să ne unim cu toții și să luăm și noi inițiativa cei cari avem un eugeț național sănătos, să sêrbăm în mod demn: Centenarul Heliade Rădulescu. a) ca prestigiu al țerei noastre; b) ca omagiu pentru merit; c) ca pildă frumoasă a viitorului. Luând cunoștință de propunerea mea, veți binevoi a mă avisa. Primiți, vă rog, domnule director, asigurarea înaltei mele considerațiuni. București 9 Noemvrie. S. Gheorghiu.

* **Un mare binefăcător.** Zilele trecute a răposat în mănăstirea rusească de pe muntele Athos călugêrul I. de Sibiriacov, doctor în teologie dela universitatea din Petersburg și archimilionar. Dotat cu alăasă știință și dispunând și de avere enormă, Sibiriacov nu a rivnit la poziție socială strălucită, ci s'a retras în mănăstire ca simplu călugêr, ear' averea și-o întrebunța numai în binefaceri și întru răspândirea culturii în Rusia. Afară de miluirea sêracilor, cari nici-când nu eșiau dela el nemângăiați, a înființat și a dotat universitatea din Tomsk și societatea geografică a Siberiei orientale, a echipat mulțime de expedițiuni științifice, a înființat un institut anatomic în Petersburg și alte multe instituțiuni și opere de cultură. — A răposat în etate abia de 40 ani.

Spre știință.

Se aduce la cunoștința publicului nostru, ca dl **Ioan Rodina** a fost încredințat cu conducerea tehnică a „Tipografiei Diecesane”.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștința On. public: protopopi, preoți, profesori, învățatori, — cu un cuvânt tuturor factorilor culturii-literare, interesați de literatură și cultură că din încredințarea Venerat. Consistor gr.-or. din Arad de acum începând sunt angajați ca dirigenti-technici în tipografia diecesana, și rog cu stimă pe tot On. public, — ca în ori-ce afaceri, deslușiri — și a ș. a. cu privire la partea tehnică a tipografiei — să se adreseze subscrișului — care făcând praxă prin cele mai mari ateliere din țeară, cât și străinătate, e în plăcuta poziție de a satisface pe deplin și celei mai complicate dorințe, atât prin punctuositate cât și prin usul, gustul și frumșeța lucrului tipografic; toate comăndele se vor efectui cu acurateță și punctuositate.

Arad, la 22/XII 1901.

Cu distincă stimă:

Ioan Rodina,

dirigent tehnic al „Tipografiei diecesane”.

Concurs.

În conformitate cu înaltul decisiș consistorial de sub Nr 6751 a. c., pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din **Têrgoviște**, tractul Belințului, se escrie concurs, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt:

1. Sesiunea parochială constatătoare din 32 jugere pământ arător; 2. Locuință cu 2 chilli, unele supraedificate și grădină de $\frac{3}{4}$ jugêr; 3. Stolele usuatela credincioși și 4. Întregirea dela stat, care pentru preot cu 8 clase gimnasiale face acuma 964 coroane, cară pentru preot cu evalificație inferioară 364 cor.

Se observă că, dările și sarcinile publice le supoartă preutul.

Reflectanții au să-și instrueze concursela în sensul legilor noastre în vigoare, adresându-le pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. român din Belinț, (Bélinez, Temesmegye), comitetului parochial din Têrgoviște, în terminul concursul fixat aci, având a se presenta într'o Dumunică ori sêrbătoare în capela din Têrgoviște, spre a-și arăta desteritatea în ritualii eventual în oratorie.

Têrgoviște, în 2 Decemvrie v. 1901.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SÊRB, m. p. protopresb. gr. or. rom.

—□—

Amăsurat ordinului Veneratului Consistor orădan de sub Nr. 1269/1901. pentru îndeplinirea următoarelor parochii vacante de a III-a clasa se publică concurs din oficiu anume pentru:

1. **Archis**, terminul alegerei în **31 Decemvrie** v. a. c. Emolumentele sunt: pământ de 15 cubule, dela 90 case câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz, stoalele și congrua 747 cor. 03 bani.

2. **Botfeiu**, alegerea va fi în **30 Decemvrie** v. a. c. Dotația constă din pământ de 18 jugere la codru, birul dela 60 case câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz, stolele și congrua: 694 cor. 10 bani.

3. **Măraș-Sêcaci** alegerea în **29 Decembre** v. a. c. Venitele sunt: pământ de 8 cubule, dela 110 casa câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz, stoalele și congrua: 565 cor. 50 bani.

Congrua e socotită după maximul pentru cei fără 8 clase.

Recurentii au a-și înainta suplicele adresate comit. paroch. respective subscrișului până în 28 Decemvrie v., având a se presenta la sf. biserici pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale.

F.-Giriș (p. u. Tenke) la 3/16 Decemvrie 1901.

Petru Serbu, m. p.

protopop.

—□—

Conform ordinațiunei V. Consistor aradan de sub Nr. 1269 a. c. și având în vedere regularea dotației preoțești prin întregirea dela stat — se escrie concurs din oficiu cu termin de **30 zile** dela prima publicare pentru următoarele parochii vacante din tractul Vasoului, și anume:

1. **Rieni-Sudrigiu**, cu venit: pământ parochial 187 cor. bir. 27 c. din stole 150 c. întregirea dela stat 440 cor.

2. **Jerice**, pământ par. 60 cor. din bir. 175 c. stole 154 c. întregirea 411 c.

3. **Călugări**, bir. 180 c. stole 130 c. întregirea 635 c.

4. **Dumbravani-Brosea**, pământ 42 c. bir. 52 c. stola 47 c. întregirea 654 c.

5. **Merag**, bir. 80 c. stole 42 c. întregirea 680 c. Recurenții au a-și trimite petițiunile ajustate conform regulamentului în termenul prescris la subscrisul.

Beiuș, 4/17 Dec. 1901.

Pentru comitet. par.: VASILIE PAP, protop. Vașcoulul.

—□—

În urma decisului comitetului parochial din 8 Decembrie 1901, se publica concurs pentru stațiunea învățătoarească cu următoarea dotațiune: Pe lângă cuartir în localitatea școlară, cu 3/4 juger grădină, 1) în bani gata 480 coroane; 2) pentru conferință 20 cor.; 3) pentru scripturistici 12 cor.; 4) pentru lemne 60 cor. pentru sine și școală. din care este a se solvi și cărașia.

Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în Sfânta biserică de aici spre a-și arăta desteritatea în tipic și cantul bisericesc. Recursele se vor subșterne M. On. D. Adam Rosa inspector școlar în Leucești p. u. Betlenháza, Caraș-Severin, până în 30 zile dela publicarea acestui concurs în care zi sau mai aproape Duminecă va fi și alegerea.

Conducători de cor vor fi preferiți.

Leucești, în 26 Noembrie (9 Decembrie 1901).

În conțelegere cu comit.: ADAM ROSA, inspector școlar.

—□—

În urma Ven. Consistor orădan din 8/21 Iulie Nr. 1269/1901 pentru următoarele parochii din protopopiatul Beiușului cari de mai mulți ani se administrează prin alți preoți din vecinătate încât însă această piedecă prin faptul că prin congruă pentru toate parochiile cari au reclamat întregirea este stabilită dotațiunea fiecărei parochii s'au delăturat, se escrie concurs din oficiu, ca pentru parochii: de cl. a III-a și adevă:

1) Pentru parochia **Ceișoara**, cu venit din pământul parochial 200 cor.; din zile de lucru 50 cor.; din stole 30 cor.; de tot 280 cor. și din întregirea dela stat 520 cor.; termen de alegere **26 Decembrie a. c.**

Corbești, pământul parochial 240 cor., birul 104 cor.; zilele de lucru 33 cor.; stole 80 cor.; din întregirea dela stat 343 cor.; casă bună, și celea de lipsă; alegerea se va ține în **26 Decembrie a. c.**

3) **Crăncești** din pământul parochial 40 cor.; bir 63 cor.; zile de lucru 28 cor.; stole 62 cor.; întregirea dela stat 675 cor.; alegerea va fi în **28 Decembrie a. c.**

4) **Dobrești**, birul preoțesc 156 cor.; din stole 91 cor.; din întregirea 553 cor.; cvartir în arendă; termen de alegere pe **28 Dec. a. c.**

5) **Topa infer.** din pământul parochial, bir, zile de lucru și stole 125 cor.; întregirea pentru preot fără 8 cl. 675 cor. Alegerea va fi în **28 Dec. a. a.**

6) **Dusești**, din pământul parochial, bir, zile de lucru, stole venit de 364 cor.; întregire dela stat 436 cor. cvartir bun și supra edificate. Alegerea va fi în **29 Dec. a. c.**

7) **Iancești**, venitul din pământ parochial, bir, stole, 414 cor., și întregirea 486 cor., cvartir și celelalte supra edificii; alegerea se va ține în **29 Decembrie.**

8) **Hidiș**, din pământ parochial, bir, zile de lucru, stole, în venit de 410 cor.; casă bună cu grădină și din întregirea dela stat 390 cor.; alegerea va fi în **30 Decembrie a. c.**

9) **Luncasprie**, din pământ parochial, bir, zile de lucru, și stole 333 cor., 60 fil., întregirea 466 cor. 40 fil.; cvartir arendat. Alegerea se va ține în **30 Decembrie a. c.**

10) **Drăgoteni**, din pământul parochial, bir, și stole, 91 cor.; întregirea 709 cor.; cvartir arendat. Alegerea va fi în **31 Dec. a. c.**

11) **Remetea**, din pământul parochial, bir, stole, venit de 180 cor.; cvartir bun, și din întregirea dela stat 620 cor.; ear' pentru preot cu 8 cl. 1420 cor.; alegerea va fi în **31 Dec. a. c.**

12) **Copăceni**, din pământul parochial, zile de clacă, stole în venit de 228 cor. și întregirea dela stat 572 cor., cvartir arendat; alegerea va fi la **1 Ianuarie 1902.**

Doritorii de a ajunge la vre-o parochie din acestea au a-și subșterne recoursele la adresa respectivelor comitete parochiale subscrisului protopresbiter cu una sau două zile mai înainte de ziua deștă pentru alegere și până în ziua alegerii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică din respectiva comună, pentru a-și arăta desteritatea în cele bisericești.

Robogani, 18 Nov. (1 Dec.)

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, protopresbiter.

—□—

Se publică concurs pentru vacanta parochie din comuna **Cornițel**, tractul Peșteșului (comitatul Bihor) decretată de a III-a clasă, conform ordinațiunei Ven. Consistor gr.-or. oradan din 2/15 Noembrie a. c., cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1) Casa parochială cu 3 chilii, culină și grădină 40 cor.; 2) folosirea tărîmului 1/4 juger 14 cor.; 3) 9 1/2 jugere catastrale pământ parochial parte arător parte fânaș și pășune 100 cor.; 4) birul preoțesc dela 60 n-re de case câte una vică cucuruz sfărîmat a 2 coroane 120 cor.; 5) Stolele usuate 60 cor.; 6) pășunarea alor 10 vite în pășunea comună 20 cor.; 7) din fundațiunea Venter pentru pomenire 8 cor.; 8) lemne de foc din pădurea comună liber și-va pute aduce câte și-va trebui; 9) Congrua ca ajutor din vistieria statului la cei fără de 8 clase 441 cor., eventual 641 cor. și 84 fil., la olaltă 803 cor. 84 fil.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisați a-și trimite recoursele provăzute cu documentele necesare subscrisului în Lugașul sup. p. u. Éleed până la termenul sus amintit și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în S-ta biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cele ce se țin de preot

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine; TEODOR FILIP, protopresbiter.

—□—

Pe baza rezoluțiunei Ven. Consistor din Oradea-mare cu datul 15/27 Noembrie a. c. Nr. 2007/B pentru îndeplinirea parochiei vacante de a III-a clasă **Cheșa**, se publică nou concurs cu termen de alegere în **23 Decembrie v. a. c.**

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt: a) 8 jug. catastrale 658 □ pământ arător; b) competența de pășunat pentru vite; c) birul dela 280 case, câte una măsură (vică) cucuruz; d) stolele usuate; e) de locuință se va îngriji comuna bisericească.

Reflectanții sunt poștiti ca suplicile lor adresate comitetului parochial din Cheșa până în prezua alegerii să le trimită la subscrisul în Giriș (F. Győrös) p. u. Tenke, având până la alegere în cutare Duminecă ori sârbătoare a se prezenta la sf. biserică de acolo spre a cânta, ori celebra și predica.

F.-Giriș, la 4/17 Noembrie 1901.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine. PETRU SERBU, m. p. protopop.

—□—